

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Marek Michalak

Warszawa, 19 sierpnia 2009 roku

ZEW/500/1-3/2009/AM

**Pani
Katarzyna Hall
Minister Edukacji Narodowej**

Szanowna Pani Minister,

pismem z 29 maja zwracałem się do Pani z prośbą o wyrażenie stanowiska na temat kryteriów przyjęć dzieci do przedszkoli samorządowych. Odpowiedź Pani Minister nie rozstrzyga problemu dzieci pięcioletnich, które ustawą zmieniającą ustawę o systemie oświaty otrzymały prawo odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego w przedszkolu, oddziale przedszkolnym zorganizowanym w szkole podstawowej lub innej formie wychowania przedszkolnego w latach 2009/2010 i 2010/2011 (art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 19 marca 2009 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2009r. Nr 56, poz. 458). Nadal brakuje stosownych regulacji w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 lutego 2004 r. w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do szkół publicznych oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych (Dz. U. Nr 26, poz. 231 z późn. zm.), które pozwalałyby na realizację tego prawa.

Zapewnienie pięcioletkom prawa do odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego jest zadaniem własnym gminy. A zatem – czy dziecko pięcioletnie bez względu na kryteria, na które wskazuje rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 lutego 2004 r. w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do szkół publicznych oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych, powinno być przyjęte w pierwszej kolejności do oddziału przedszkolnego w szkole lub przedszkolu? Czy też fakt ukończenia

przez dziecko pięciu lat nie stanowi obligatoryjnego warunku przyjęcia go do przedszkola lub oddziału przedszkolnego w szkole, a jedynie jest jednym z kryteriów rekrutacyjnym?

Samorządy podejmują dyskusję co do interpretacji przywołanych przepisów oświatowych. Uważają, że wprawdzie podstawową ustawą określającą obowiązki jednostek samorządu terytorialnego w zakresie edukacji jest ustawa *o systemie oświaty*, ale nie nakłada ona powszechnego obowiązku przedszkolnego, z wyjątkiem obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego dzieci sześciolletnich (art. 14 ust. 3). Stąd obowiązkowym zadaniem gminy w zakresie wychowania przedszkolnego miałyby być zapewnienie warunków do realizacji obowiązku rocznego przygotowania dzieci sześciolletnich, zorganizowanego w przedszkolu lub oddziale przedszkolnym w szkole podstawowej. Czy zatem edukacja przedszkolna dzieci pięcioletnich jest zależna od woli samorządów, podobnie jak w przypadku dzieci trzy i czterolletnich?

Gminy, zgodnie z posiadanymi kompetencjami, nadając statuty przedszkolom i szkołom ustaliły terminy rekrutacji w taki sposób, by dawały one dyrektorom placówek możliwość opracowania arkusza organizacji szkoły i przedszkola oraz zatwierdzenia go do końca maja danego roku. Już w pierwszym roku wdrażania przepisów znowelizowanej ustawy ujawniły się problemy. Od dwóch miesięcy docierają do mnie skargi od rodziców dzieci pięcioletnich, którym odmówiono przyjęcia do przedszkola publicznego. Sytuacja może się zaostrzyć tuż przed rozpoczęciem roku szkolnego, gdy do szkół i przedszkoli dotrą kolejne pięciolatki, do tej pory np. korzystające z opieki przedszkoli niepublicznych, którym teraz prawo gwarantuje roczne, bezpłatne przygotowanie przedszkolne. Zważywszy możliwości lokalowe przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach, prawo to może zostać naruszone. Ustawa o systemie oświaty tylko w przypadku dzieci sześciolletnich, które na wniosek rodziców w latach 2009/2010 – 2011/2012 chcą podjąć obowiązek szkolny w klasie pierwszej, daje dyrektorowi szkoły podstawowej prawo oceny, czy pozwalają mu na to warunki organizacyjne, czy też nie. Z zapisów ustawy nie wynika, że prawo dziecka pięcioletniego kończy się np. w momencie, gdy zostanie zamknięta rekrutacja i brak jest wolnych miejsc. Mogą się zatem pojawić sytuacje, w których dyrektorzy przedszkoli i szkół będą odmawiać przyjęcia tych dzieci do oddziałów przedszkolnych. A odmowę przyjęcia dziecka pięcioletniego dyrektor szkoły/przedszkola powinien wydać w formie decyzji administracyjnej, od której będzie przysługiwało odwołanie. Początek roku szkolnego może więc wywołać spore zamieszanie, jeśli w porę nie zostaną doprecyzowane rozwiązania prawne, określające kryteria przyjmowania pięciolatek do przedszkola i oddziałów przedszkolnych w szkołach.

Na podstawie art. 10a ust. 1 i art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 6 stycznia 2000r.
o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. z 2000 r. Nr 6, poz. 69 z późn. zm) wnoszę
o sprecyzowanie uregulowań prawnych, dotyczących przyjmowania pięciolatek do
przedszkoli publicznych i oddziałów przedszkolnych w publicznych szkołach podstawowych.

z reprezentacji osaczniku
Marek Michalski

**MINISTER
EDUKACJI NARODOWEJ**

Warszawa, 2009-08-31

DZSE-3-ER- 045- 6/09

Pan

Marek Michalak

Rzecznik Praw Dziecka

Panie Ministrze

odpowiadając na Pana wystąpienie z dnia 19 sierpnia b.r. dotyczące sprecyzowania uregulowań prawnych dotyczących przyjmowania pięciolatków do przedszkoli publicznych i oddziałów przedszkolnych w publicznych szkołach podstawowych, uprzejmie informuję:

W latach szkolnych 2009/2010 i 2010/2011 zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 19 marca 2009 r. *o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw* (Dz. U. Nr 56, poz. 458) dziecko w wieku 5 lat ma prawo (nie obowiązek) do odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego w przedszkolu, oddziale przedszkolnym zorganizowanym w szkole podstawowej lub innej formie wychowania przedszkolnego. Zadaniem własnym gminy jest zapewnienie warunków do realizacji powyższego prawa.

Równocześnie uprzejmie informuję, że cytowana ustawa obowiązuje od 22 kwietnia 2009 r., a na podstawie informacji napływających do Ministerstwa Edukacji Narodowej wnioskuje się, że Gminy stosują się do przepisów ustawy, jako aktu prawnego wyższego rzędu niż rozporządzenie, czego dowodem są aktualizacje kryteriów przyjmowania dzieci do przedszkoli na terenie całego kraju.

Zgodnie z powyższym, dziecko pięcioletnie (tak jak sześcioletnie), bez względu na kryteria określone w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 20 lutego 2004 r. *w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do szkół publicznych oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych* (Dz. U. nr 26, poz. 232 z późn. zm.) na życzenie rodziców/opiekunów powinno być przyjęte do przedszkola, oddziału przedszkolnego

w szkole podstawowej lub innej formy wychowania przedszkolnego w celu realizacji rocznego przygotowania przedszkolnego i prawo to nie jest „zależne od woli samorządowców”.

Czas wejścia w życie powyższych przepisów ustawy (22 kwietnia b.r.) pozwolił na opracowanie i zatwierdzenie przez Gminy arkuszy organizacji pracy podległych im jednostek (do 30 maja każdego roku) zgodnie z obowiązującym prawem w tym zakresie.

Organ prowadzący nie może odmówić dzieciom 5-letnim prawa do realizacji wychowania przedszkolnego, co gwarantuje przywołany na wstępie przepis, gdyż uniemożliwiłby w konsekwencji realizację prawa dziecka sześciolatniego, na wniosek rodziców, do objęcia go obowiązkiem szkolnym w roku następnym (art. 12 ust. 2 cyt. ustawy *o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw*).

Pragnę poinformować, iż do Ministerstwa Edukacji Narodowej nie wpływają skargi od rodziców dzieci pięcioletnich, którym odmówiono przyjęcia do przedszkola publicznego. Natomiast zdarzało się, że do resortu edukacji występowali rodzice z zapytaniami lub prośbami o wyjaśnienia związane z realizacją powyższego prawa przez gminy. Wszystkie sprawy zostały załatwione pozytywnie, z korzyścią dla zainteresowanych.

Również na stronie internetowej MEN w zakładce *Uczniowie i Rodzice (Do przedszkola - pytania i odpowiedzi)* znajduje się informacja zawierająca interpretację przedmiotowego przepisu.

Należy podkreślić, że edukacja przedszkolna na terenie gminy nie jest nowym zadaniem.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. *o samorządzie gminnym* (Dz. U. z 2001 r. nr 142, poz. 1591, z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty w zakresie edukacji publicznej. Jednym z obszarów zaspokajania tych potrzeb (na podstawie art. 5 ust. 5 ustawy *o systemie oświaty*) jest m.in. zakładanie, prowadzenie przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkole podstawowej oraz innych form wychowania przedszkolnego. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 stycznia 2008 r. *w sprawie rodzajów innych form wychowania przedszkolnego, warunków tworzenia i organizowania tych form oraz sposobu ich działania* (Dz. U. Nr 7, poz. 38) oraz rozporządzenie z dnia 13 czerwca 2008 r. *zmieniające rozporządzenie w sprawie rodzajów innych form wychowania przedszkolnego, warunków tworzenia i organizowania tych form oraz sposobu ich działania* (Dz. U. Nr 104, poz. 667) pozwoliły na tworzenie innych (niż przedszkola i oddziały przedszkolne w szkołach) form wychowania przedszkolnego, a tym samym na upowszechnianie dostępu do edukacji przedszkolnej dzieci

m.in. pięcioletnich. Zakładanie i prowadzenie publicznych innych form wychowania przedszkolnego przez gminy, jest rozszerzeniem katalogu miejsc realizacji wychowania przedszkolnego. Nie oznacza to jednak, że tradycyjne przedszkola mają być zastąpione przez inne formy wychowania przedszkolnego, ponieważ tylko w przypadkach uzasadnionych warunkami demograficznymi i geograficznymi rada gminy może uzupełnić sieć publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych o inne formy wychowania przedszkolnego.

Polityka Rządu wyznacza szczególną rolę samorządom lokalnym, od których oczekuje się efektywnego prowadzenia finansowania m.in. edukacji przedszkolnej oraz umiejętnego dostosowywania się do lokalnych możliwości i potrzeb.

Dodatkowo informuję, iż w dniu 1 września 2009 r. wchodzi w życie nowe rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 maja 2009 r. w *sprawie rodzajów innych form wychowania przedszkolnego, warunków tworzenia i organizowania tych form oraz sposobu ich działania* (Dz.U. Nr 83, poz. 693), które jest wynikiem zmiany treści upoważnienia ustawowego dla ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania do wydania przedmiotowego rozporządzenia, zawartego w art. 14a ust. 7 ustawy o systemie oświaty.

Odnosząc się do wnioskowanego przez Pana sprecyzowania uregulowań prawnych dotyczących przyjmowania pięcioletków do przedszkoli publicznych i oddziałów przedszkolnych w publicznych szkołach podstawowych uprzejmie informuję, że w Ministerstwie Edukacji Narodowej zostały podjęte prace nad zmianą rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 20 lutego 2004 r. w *sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do szkół publicznych oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych* (Dz. U. nr 26, poz. 232 z późn. zm.), zgodnie zobowiązującą procedurą legislacyjną w tym zakresie.

powiadamiem
w/z MINISTRA
PODSEKRETAŹ STANU

Zbigniew Włodkowski